

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

Igralci iz Ely, Minn., so v nedeljo, 28. avgusta, uprizorili v naselbini Greaney, Minn. dve igri, in sicer: "Trije tički" in "Revni pastirček." Po malih naselbinah prirejujejo igre v poletenski sezoni.

V Pueblo, Colo., se je poročil Mr. Jos. Fricel, iz poznane pueblske družine z Miss McAllister. Nevesta je sestra poznane Mr. Math Hočevanjeve žene.

Hude poškodbe je dobila Miss Roze Lahnar v Pueblo, Colo., ko se je vozila v ulični kari, v katero je zadel vlak. Odpeljana je bila v bolnico.

Matija Klemenc, star 71 let, Chicago, Illinois, doma iz Črnomlja v Beli Krajini, si je vzel življenje zadnji nedeljo ponoči v Forest preverzi v Riverside. Zaspal si je s petrolejem polito obleko na sebi in se obesil na drevo z žico. Mož je bil, kakor pripovedujejo njegovi znanci, zadnje mesece precej zmešan. Delo ni že dolgo časa nič in kar je še imel denarja pri ljudeh, ga ni mogel iztirjati. Klemenc je bil med pionirji čičaske naselbine. Tam je bival 50 let in član društva št. 1 SNPJ od začetka. Zapuška otroke, od katerih je bil že dolgo ločen, in eno sestro.

Rojak Frank Rahunc v Rock Springs, Wyoming, je tako nesrečno padel, da si je prebil lobanjo in ga je smrt drugi dan rešila trpljenja. Tam zapuška sicerila in hčer, Mrs. Martin Mehle, v starem kraju pa ženo in tri hčere.

Mrs. Mary Thomas Novak v Rock Springs, Wyoming, je dobila prvo nagrado za najlepše urejen vrt.

Slovenski rojak, Joseph Aličič, odvetnik v Rock Springs, Wyo., je zmagal pri primarnih volitvah nad svojim nasprotnikom. Kandidiral je za državnega pravdnika, in se pričakuje, da bo v jeseni pri glavnih volitvah gotovo prodril.

Tudi ti, Brutus!

Niso se polegali škandali, v katere so bili zapleteni republikanski councilmani v Clevelandu zaradi prodaje zemljišč, ko je bila toliko stotisočakov, pa prihajajo govorice na dan, da tudi okrajni uradniki so nekako delali enako. Dognalo se je, da so okrajni komisarji plačali 15. junija, nekemu Michael Salterju \$7600 za kos zemlje na Broadway in 26. cesti, za katero zemljo je Salter plačal en teden prej \$3612. In aprila meseca, 1931, so komisarji plačali \$9938 za kos zemlje v bližini Broadway istemu Salterju, in je Salter plačal malo prej za svet \$4200, in junija meseca, 1931, so komisarji plačali \$11,000 istemu Salterju za kos zemlje, ki je vpisana v zemljiških knjigah, da je vredna \$2190. Unpeljala se je preiskava.

Mlada v smrt

Ella Berry je stara šele 12 let, s kratkim krilcem in otroško dušo, toda v soboto je postala samomorilka. V petek večer dekletce ni prišlo domov na 4407 Woodland Ave. V soboto jo je mati šla iskat v neko hišo in jo je pripeljala domov. Doma jo je pošteno oštela. Takoj potem je ba dekle odšlo v kuhinjo. Vzela je revolver in se ustrelila. Ko je dospela ambulanca, jo je odpeljala v bolnico, kjer je umrla.

Suhači v državi Ohio bodo skušali letos zadnji boj za svoj obstanek

Washington, 29. avgusta. Nikdar v zgodovini države Ohio, kjer je tekla zibeljka prohibicije, in katere glavni stan se še danes nahaja v državi, še ni bilo tako natega boja med pristaši in nasprotniki prohibicije, kot ga bomo videli letos. Dasi so prohibicionisti sami precej razcepljeni glede predsedniškega kandidata, pa imajo vsi skupno eno stvar. In ta je, da morajo poraziti vse one kandidate za kongres, ki so se izjavili proti prohibiciji. Edino upanje, ki ga imajo pristaši prohibicije, da se obdržijo še pri moči je, da zmaga s svojimi pristaši v kongresu. Kongres je ona moč, ki lahko na en mah poruši ali za dolga leta še ohrani prohibicijo. 15 kongresnih sedežev je letos v državi Ohio na tehtnici. Gotovo je, da bo sedem od teh kongresmanov izvoljenih kot pod obljubo, da glasujejo za odpravo prohibicije. Suhači imajo zagotovljena le dva sedeža iz čisto farmerskih okrajev. Suhače politična borba silno skrbi. Leta 1930 je država Ohio izvolila za zveznega senatorja demokrata Buckleya, odločnega nasprotnika prohibicije, in brez dvoma je, da se mišljenje volivcev države Ohio od onega časa še ni spremenilo. Izmed 24 kongresmanov, katere bo Ohio letos volila, je skoro gotovo, da jih bo 16 mokrih, dva za prohibicijo, o ostalih šestih se pa doslej še ne more vedeti, in bo njih izvolitev odvisna od tega, katera stranka bo vodila bolj uspešen in odločen boj v kampanji.

Japonci prihajajo kot polslanci dobre volje

Tokio, 29. avgusta. Ker javnost smatra, da obstoje med Japonko in med Zedinjenimi državami zelo napete razmere zaradi nesporazuma glede vojne mornarice obeh držav, je japonska vlada sklenila poslati v Ameriko posebno poslanstvo pod načelnostvom admirala Nomura, ki naj dokaže dobro voljo Japoncev napram Ameriki. Admiral Nomura je zelo dobro poznani v Ameriki, kjer je bil mornariški ataše.

Morilec prijet?

Policija je v soboto aretirala nekega do 30 let starega moškega, srednje postave, suhljastega, ostrga obraza, črnih oči, bujnih las, in ki je priznal, da je kriminalno napadel neko žensko, katere ime je policijska zamolčala, v neki hiši na 79. cesti. Ponoči se je priplazil v njeno spalnico, je žensko zvezal, nakar ji je grozil s smrtno, če ga izda. Ženska je molčala, toda prijatelj so te dni povedali zgodbo policiji. Slednji sumi, da je dotični mož morilec 16-letnega dekleta Jeanet Blood, ki je bilo mrtvo najdeno meseca januarja, 1930, na zapadni strani mesta. Aretirancu so znane podrobnosti tega umora, toda trdovratno taji, da bi on imel kaj zraven.

Je pomival sode

Inocento Interpadre, 15511 Woodland Ave. je bil prijet v svoji garaži, ko je pomival sode, v katerem se je nahajalo "namočeno" za kuhanje žganja. Aretiran je bil in pripeljan pred zveznega komisarja, kateremu je povedal, da je pomival sode, da bi sode prodal in si kupil par čevljev, ker je bos. Komisar je Interpadra oprostil.

Nemška vlada se pod nobenim pogojem ne pobota z voditeljem fašistov

Muenster, Nemčija, 29. avgusta. Vodja nemške vlade, kancler Franz Von Papen, je imel pred zbranimi kmeti Vestfalije v tem mestu pomemben političen govor, tekom katerega je izjavil, da sedanja nemška vlada nikakor ni pripravljena pobotati se z nemškimi socialisti in sprejeti njih voditelja Hitlerja v vlado. Papen je tudi razvil ekonomski program sedanje nemške vlade in dal jasno razumeti, da sedanja nemška vlada še dolgo ne namerava odstopiti. Ta govor nemškega kanclerja so že dolgo pričakovali, toda predno je v govoru razvil program je silovito napadel nemške fašiste. Povdarjal je najprvo smrtno obsodbo, ki jo je vlada odredila proti petim fašistom, ki so bili spoznani krivim političnega upora. Izjavil, da bo sedanja nemška vlada nastopila enako proti vsem, ki hočejo kulturno Nemčijo spremeniti v deželo roparskih morilcev političnih pravic. Hitler si domišlja, da predstavlja večino nemškega naroda, toda v tem se zelo moti. Ako bo potrebno rabimo vso oboroženo silo, ki je vladni na razpolago, da priborimo nemškemu narodu pravico, da je sleherni državljan enako vreden in varen v nemški državi. Glede ekonomskega programa se je kancler izjavil, da smatra sedanja nemška vlada kot najboljši vir, da si Nemčija v bospodarskem oziru čimprej opomore, da jat pogum privatnim podjetjem, da začnejo poslovati. Meseci pred nami, je dejal Papen, morajo biti posvečeni intenzivnemu delu, da pride Nemčija zopet zdrava na površje, ne pa medsebojnemu klanju za domišljene politične pravice.

Šolski stroški

James Metzenbaum, agilni član šolskega odbora v Clevelandu, je izjavil potem radio govora včeraj, da bo šolski odbor v Clevelandu, od 1. julija, 1932, pa do 1. julija, 1933, prihranil najmanj \$3,000,000 na stroških. Odpravljene bodo stvari, ki nimajo dosti opraviti s poukom, in šolski pouk sam ostane isti, kot doslej. Zapravljalo se v bodoče ne bo več z davčnim denarjem, je izjavil Metzenbaum.

Preveč denarja

Peter Laki, 1461 E. 65th St. je imel \$250.00 gotovine, in kar ni vedel, kam bi s tolikim denarjem. Čital je, da je ta ali ona banka zaprla. Po je šel k neki vedeževalki na 75. cesti in ta mu je svetovala, naj denar kar pri njej shrani, bo najbolj na varnem. Peter je storil to pred 14. dnevi. Včeraj je pa prišel na policijo, da poišče vedeževalko, ker se je "mufala" že pred 14. dnevi iz hiše in nihče ne ve kje se sedaj nahaja.

Delavski vodja — samomorilec

John T. Bishop, 60 let star, bivši tajnik gradbene unije v Clevelandu in zelo vpliven v delavskih krogih zadnjih 30 let, se je v nedeljo ustrelil na svojem domu. Zadržan leta je postal zelo nervozen in je moral pustiti vsako delo. Zapravil je pismo, v katerem naroča svoji družini, naj si premoženje razdelijo na enake dele medsebojno.

* Trije avto dirkači so bili pri dirkah v Woodridge, N. J. včeraj ubiti.

Mladina vabi

Slovenska Dobrodelna Zveza šteje nad 7,000 članov v odraslem oddelku, in čez 3,000 članov v mladinskem oddelku. In če se ne motimo, bo ta velika družina v nedeljo, 4. septembra, se prvič pokazala v javnosti, ko priredi mladina Slovenske Dobrodelne Zveze ogromen izlet, v zvezi s sportom in drugimi prireditvami, na Pintarjeve farme. Čudimo se naši mladini, kako ogromno zanimanje prinaša na dan, da bo v nedeljo, 4. septembra imela popoln uspeh. Mladi fantje in dekleta se osebno žrtvujejo s časom in delom, da privabijo čim več članstva Zveze na omenjeni dan na Pintarjeve farme, ko bo prvič mladina pokazala kaj zna, ne samo v sportnem oziru, pač pa tudi v svojem velikem in navdušenem zanimanju za svojo slovensko organizacijo, katero je pododvala od svojih očetov in mater. Program je tako močstersko sestavljen, kot ga more sestaviti le zavedna slovenska mladina v Ameriki, ki ima svoje ideje, ki so pa obenem polne idej naših starejših pravkov in pionirjev. Podrobnosti o prireditvi boste čitali ves teden v "Ameriški Domovini," za danes le ponovno opozarjamo, da take prireditve, kot jo priredi naša mladina 4. septembra, nismo še imeli. In mladina želi, da ste vi, pionirji Zveze, vsi na mestu!

Važno za slovenske farmerje v Madison-Geneva

V četrtek večer, 1. septembra, se vrši jako važna, seja Slovenskega farmerskega kluba v Geneva-Madison, Ohio, in želeli je, da so vsi člani navzoči, ker se bo razpravljalo o zelo važnih zadevah, ki se tičejo napredka in koristi slovenskih farmerjev v oni okolici. Udeležijo naj se vsi člani, in obenem se prosi farmerje, ki niso še člani, da se vpišejo v Klub, ki je vedno v korist naših farmerjev. Poroča se, da je pristopilo že več novih članov. Seja Kluba se vrši v četrtek zvečer pri Frank Gruberju.

Demokrati bodo v večini v senatu?

Washington, 29. avgusta. — Republikanski senator iz Colorado, Waterman, je preminul po daljši bolezni, in to daje demokratom priliko, da se polastijo kontrole senatne zbornice kongresa. Njegova smrt je povzročila, da je danes v senatu 47 republikancev in 47 demokratov ter en farmerski laborit. Ker ima Colorado demokratskega guvernerja, bo slednji gotovo imenoval demokrata na mesto umrlega republikanskega senatorja.

Vest iz domovine

Uršula Unetič, 1134 E. 76th St. in John Velič, 1261 E. 60th St., sta dobila iz domovine vest, da jima je umrl oče v visoki starosti 78 let, v vasi Izvir, fara sv. Križ pri Kostanjevici. V domovini se nahajata dva sina, Martin in France in hči Mary, omožena Vogel. Naj jim bo lahka domača gruda!

Bombaž in tobak sta upanje južnih držav za boljše bodočnost

Atlanta, Georgia, 29. avgusta. Po južnih državah je zadnje tedne zavladala boljša volja, večje upanje in energija za bodočnost. Cene tobaku in bombažu zadnje čase stalno naraščajo, in tobak ter bombaž sta glavna pridelka južnih držav. Cena tobaku je tekom avgusta meseca narasla za \$5.00 pri sto funtih, in bombaž se prodaja 9 centov pri funtu dražje. V skladiščih raznih mest južnih držav se nahajajo ogromne zaloge bombaža, ki doslej niso mogle na trg. Cene bombažu so se pa zadnje dneve toliko dvignile, da je postala ta zaloga bombaža \$350,000,000 več vredna, kot je bila vredna pred 20. dnevi. Kot se je izjavil guverner Miller od države Alabame, da so zvišane cene bombaža in tobaka več naredile za odpravo prosperitete in za zopetno zaupanje naroda, kot pa bi mogel kaj enakega narediti kongres s sto postavami. Enakega mišljenja so tudi guvernerji držav Georgia, Tennessee, Mississippi, Louisiana in drugih južnih držav. Trgovski krogi izjavljajo, da dviganje cen na newyorški borzi nikakor ni umetno, pač pa je to dviganje naravno in kaže, da se je vrnilo zaupanje industrijskih krogov v boljše bodočnost.

Rusija zgotovila ogromno elektrarno

Moskva, 29. avgusta. Gradbeni dela največje elektrarne na svetu, kot trdijo Rusi, ob reki Dnjeper, so sedaj gotova. Elektrarna, ki je znana pod imenom Dnjeperstroj, je bila zgrajena pod ameriškim nadzorstvom. Inženir Cooper je imel kontrolno nad gradnjo. Cooper se je podal včeraj na pot proti New Yorku. Novo elektrarno nameravajo izročiti prometu okoli 1. oktobra in za vso okolico bo to nekaj narodni praznik. Tekom gradnje je bilo zaposlenih noč in dan okoli 50,000 delavcev. Ta elektrarna je del ruskega petletnega industrijskega načrta.

Zrakoplov v parku

Ko se je sinoči vračal Eiler Sundorff s svojim zrakoplovom proti zrakoplovnemu pristanu, je odpovedal motor zrakoplova nad Edgewater parkom, in zrakoplov je treščil navzdol, razbil tri avtomobile in ranil tri osebe. Mnogo sto oseb je zrla na nenavadno nesrečo.

Zopet zaposlen

Slovenski odvetnik Mr. Leopold Kushlan se je vrnil iz počitnice in je sedaj zopet v svojem uradu na 6411 St. Clair Ave., v S. N. Domu, kjer ga lahko dobite čez dan.

Kandidati za sodnike

Neil McGill, sedajni pomožni državni pravdnik, je vložil prošnjo za kandidacijo za Common Pleas sodnika. Prinesel je 11,200 podpisov. 16 kandidatov za sodnike je dosedaj pripravljenih.

Ohijski farmerji

Iz Bowling Green, Ohio, se poroča, da se tam farmerji organizirajo, da gredo na štrajk glede prodaje svojih pridelkov. Zanimanje za štrajk je ogromno.

Poročno dovoljenje

Za poročno dovoljenje sta se prijavila Mr. Frank Glinšek, 1257 E. 60th St. in Miss Dorothy Blatnik, 6304 St. Clair Ave. iz poznane Blatnikove družine.

* Ko je pastor Jones v Elkton, Md., včeraj pridigal, ga je zadela kap in je umrl.

Kapitalist Morgan je baje naredil \$50,000,000 profita v nemških bondih

Washington, 29. avgusta. Mednarodni bankirji so naredili čistega dobička v svoti \$50,000,000 s prodajo nemških državnih bondov v Zedinjenih državah. Te bonde so prodajali od leta 1923 naprej. Finančno poročilo, katero je bilo priobčeno v javnosti od Brookings Institution, omenja, da je J. P. Morgan & Co. dala preiskovalnemu odseku zveznega senata popolnoma napačna poročila glede nemških in drugih mednarodnih bondov. Ameriški bankirji so prodali ali spravili na denarni trg nemških bondov v vrednosti \$1,280,000,000. Potom raznih finančnih operacij so ameriški bankirji zaslužili \$50,000,000 čistega profita, poleg tega da so bili vsi stroški, združeni s financiranjem teh bondov, popolnoma pokriti. Stvar je zlasti zanimiva iz vzroka, ker namerava demokratiški predsedniški kandidat Roosevelt uporabiti akcijo ameriških bankirjev v svoji kampanji, kajti ameriški bankirji so naredili ogromne profite na račun nemškega naroda in deloma z vednostjo ameriške vlade pod Hooverjem. In dočim je J. P. Morgan, ko je bil poklican pred zvezni senat, da priča glede posojil in bondov, trdil senatorjem, da je njegova trdka naredila 4 procent profita od vloženega in posojenega denarja, pa je skoro resnica, da je Morgan naredil najmanj 7 procentov, dočim se je slikal v javnosti kot dobitnik nemškega naroda.

Hoover in MacDonald zopet na sestanku?

London, 29. avgusta. Ponoven sestanek med predsednikom Hooverjem in med angleškim ministerskim predsednikom MacDonaldom, je edini način, da pride do sporazuma med Anglijo in Ameriko glede svetovne razorožitve. Do sestanka bo prišlo v pozni jeseni. Dočim se za Hooverja načrt razorožitve izjavlja skoro sleherna država na svetu, pa ima ta načrt močne nasprotnike v Angliji, Franciji in Japonski.

Nov bicikelj

Stanley Kwiatowski, 15 let star, je umrl včeraj v naročju svoje matere kmalu potem, ko ga je zadela Lorain limited karrara, ko se je vozil v bližini proge na novem biciklju, katerega je dobil za svoj god od matere. Kara je vlekla truplo dečka več sto čevljev naprej, predno je mogla ustaviti.

Lepo vreme

Vremenski preroki napovedujejo za jutri, ko bomo imeli popoln solnčni mrk, prav lepo vreme, zlasti v okrajih New Hampshire, kjer bo mrk najbolj viden.

Na obisk v Chicago

Na obisk k svoji sestri Ani Pekol v Chicago sta se podali Mrs. M. Strumbely in Mrs. J. Podražaj.

Zadušnica

Za pokojnim Albertom Jerič se bo brala sv. maša v četrtek ob 7. uri jutraj v cerkvi sv. Vida. Sorodniki in prijatelji so vabljeni.

Skušnja

Nocoj večer ob 8. uri se vrše vaje za igro "Mučniška smrt sv. Neže." Pridite točno.

"Domen"

Nocoj večer, v torek, se vrši skušnja za igro "Domen." Vsi bodite na mestu. — Režišer.

Newyorški župan Walker je izgubil na sodnji, da ustavi obravnavo

Albany, New York, 29. avgusta. Sodnik najvišje sodnje države New York je danes zavrnil zahtevo župana Walkerja, da sodnja ustavi sodniško obravnavo, katero vodi guverner Roosevelt proti Walkerju. Sodnija je odločila, da je guverner države nedotakljiv od strani sodnje, in da je guverner s polno pravico začel obravnavo proti županu. Medtem se je pa obravnavo proti županu Walkerju pred guvernerjem Rooseveltom ustavila, ko je dospela iz Saranac Lake novica, da je umrl mlajši Walkerjev brat, George Walker, ki je bolehal za jetiko. Obravnavo se bo nadaljevala v petek. Najvišja sodnija je obenem izjavila, da ima Walker prav, ko je zahteval priče pri obravnavi, in da se ga ne more obtožiti drugih del, kot onih, ki so v direktnem stiku z njegovim županskim uradom.

Boj med tujci!

Zadnja leta se je v naselbini naselilo več prodajalcev gotove moške obleke, in ker so cene na javnem trgu precej padle, se vrši med temi tujimi mešetarji v naselbini oster, pa zanimiv boj, ki naj dožene, kdo bo ceneje prodajal, v zgubo ali profit, to se ne vpraša. Zvečer, ko greš mimo ene teh trgovin, vidiš napis se z ogromnimi črkami: Obleka — \$14.75. Drugi dan pa sosed dotičnega trgovca že napiše: Obleka — \$13.50. In drugi trgovec ne bodi len, spremeni tretji dan svoje cene in reklamni napis naznanja, da so obleke po \$13.00. Toda sosednji konkurent s tem ni zadovoljen, pa da naročiti nove reklamne table, ki naznanjajo, da so obleke pri njem po \$12.50, kar da priliko, sosedu, da spremeni cene in prodaja obleke po \$12.25. Pa dobi jo slikarji zopet naročilo in spremeni cene na \$12.00, samo da drugo jutro pri sosedu vidimo spremembo, ki pove, da so obleke po \$11.75. In tako dalje. Nas le veseli, da se tuji sami med seboj podajajo, kajti domačinom ne dajo zaslužiti niti centa, a glede njih oblek nam je povedal nekdo, da so take, da ko jih je imel en teden na sebi, jih je prinesel k našemu krojaču Znidaršiču na 60. cesti, ki je sumljivo ogledal "cape" in rekel: "Kaj boš to fiks! Ke vrži, saj še praha ne moreš pobrisati s cunjjo!" Domače, da, domače je še vedno najbolje!

Pijana ženska

Ko so v nedeljo večer člani Salvation Army stali in peli na vogalu 125. ceste in St. Clair Ave. je Mrs. Frances Oprusa, 33 let stara, zavozila v skupino in nevarno ranila tri otroke in tri člane Salvation Army. Po nesreči je pa ženska kar naprej vozila, toda drugi avtomobilisti so drveli za njo in so jo dobili na Eddy Road in St. Clair Ave. Policija je v njej spoznala znano pijanko, ki je bila že trikrat aretirana radi kršenja prohibicije, njen mož pa sedemkrat.

Šole v Bedfordu

Mestna vlada v Bedfordu, predmestju Clevelanda, naznanja, da bo morala zapreti eno šolo radi pomanjkanja denarja. Zaostali davki so povzročili, da Bedford ne bo dobil dovolj denarja, da plača vse svoje učitelje.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$8.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$4.50 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po razpisalnicah: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 5 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pokiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEO and LOUIS J. FIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 204, Tue., Aug. 30th, 1932

Farmarji in premogarji štrajkajo.

Časopisi so te dni polni poročil o velikem in skoro nezasiženem štrajku, ki so ga vprizorili farmarji v zapadnih državah, in ob istem času se dnevno poročila o velikem in resnem štrajku, katerega vodijo premogarji v državi Illinois. Toda oba ta pomembna štrajka izvirata iz enega in istega vzroka.

Znano mora biti vsakemu, da se danes niti delavskemu, niti farmerskemu, trgovskemu in srednjemu stanu ne godi kaj prida. Mizerijo uživa eden kot drugi, in to v polni meri.

Ameriški farmarji že zadnja tri leta niso v stanu dobiti dovolj iz svoje zemlje, da bi si ustvarili vsaj nekoliko spodobno človeško eksistenco. Ameriški farmer, ki je sicer vreden pomanjkanja, in nikdar razkošnosti poznal ni, trdi, da za svoje produkte zadnja leta ne dobi niti toliko, kot njega velja, da spravi te produkte iz zemlje in jih postavi na trg.

Ravno tako je tudi s premogarji. Premog se danes ne potrebuje več, kot se je potreboval pretekla leta. Vodne sile, elektrika in petrolej, vse to je spodrinilo premog iz industrije, in posledica tega je bila nezaposelnost v premogarski industriji, ki je povzročila, da so premogarji prišli skoro na kant, da zaslužka imeli niso, in s tistimi plačami, ki jih dobivajo danes, ne morejo plačevati niti najemuine, ne da bi govorili o živežu in potrebni obleki, kaj šele o razkošnosti. Poleg farmarja je ameriški premogar danes največji siromak.

Težko in vselej nevarno je delo premogarja v podzemeljskih globočinah, in nagrada za njegovo delo je bila še vselej malenkostna. Edino v vojnem času je premogar za služil nekoliko več, toda kje so tisti časi, katerim so sledila leta brezdelice in sramotno nizkih plač! V Illinoisu je znala sedaj dnevna plača \$6.10, in to so znižali na \$5.00, ko lastniki tam trdijo, da absolutno več plačati ne morejo. Po dolgi pretekli so se zastopniki operatorjev in premogarjev zedinili na \$5.00 plačo, toda ta pogodba bi morala biti odobrena od splošnega glasovanja.

Splošno glasovanje pa ni prineslo nobene čiste večine za pogodbo, in nezadovoljstvo premogarjev, ki so nasprotno glasovali, je dnevno naraščalo. Delo bi se moralo začeti v jamah s plačo \$5.00 na dan, toda napram temu so se nasprotniki pogodbe dvignili v masah!

Prišlo je do spopadov in prelivanja krvi, tekem katerega so bili delavci napadani, ranjeni, več ali manj, in delavcem se je prepečilo delo, dočim je bilo večje število štrajkarjev obstreljenih od deputijev. Najmanj 25,000 premogarjev v Illinoisu je skrajno nezadovoljnih s položajem, in so se dvignili in začeli s pohodom v južne dele države Illinois, kjer se je poskušilo v nekaterih premogovnikih začeti z delom. Seveda se čutijo državni elementi prisiljeni, da posredujejo, ker morajo "vzdržati red in mir." Pri tem je zopet prišlo do pobojev in slabih posledic.

Tudi zapadni farmarji so deloma že poskusili, da kadar nastopi vlada po svojih zastopnikih, da se je težko upirati. Vlada ima bajonete, ima puške, revolverje, zrakoplove, bombe, tanke, armado, strojne puške, in če treba tudi topove. Z nasiljem farmarji gotovo ne bodo prodrli, da bi dosegli, da se cene njih produktov zvišajo. Mi se bojimo, da se bo štrajk farmarjev izjalovil, kajti farmerskih pridelkov je toliko v Ameriki, in Amerika je tako obširna in razsežna, da če se v enem koncu ne dobi, se gre v drugega. Nihče ne more prisiliti farmerjev, da prodajajo svoje produkte pod ceno, toda farmarji pa tudi ne morejo prisiliti svojih sosedov, da ne prodajajo. Državne oblasti se bodo vmešale v vse to, in če državni element odneha, tedaj nastopi stric Sam, ki še ni bil nikdar poražen!

Takšna je danes usoda v prvi vrsti farmarjev in premogarjev, in z njimi trpimo tudi vsi ostali, ki smo deležni Hooverjeve prosperitete.

D O P I S I

KRONIKA SLOVENSKE ZADRUŽNE ZVEZE

Čas in smrt zaključujeta življenje človeka na zemlji, ne pa njegovega dela. Tudi Slovenski Zadrugi niste prizanesla, ko sta v soboto pretrgala nit življenja priljubljenemu pionirju in ustanovitelju — Jim Skubicu. Komaj 52 let star in že je mogel nas zapustiti za vedno.

Pokojni je bil doma iz vasi Skranjce pri Zatičini na Dolenjskem. V Ameriko je prišel kot drugi rojak — da si izboljša življenje. Več, da pomaga sebi in drugim, kajti bil je nesebičen in čutil potrebo po zboljanju vsem ljudem.

Udeleževal se je pri različnih ustanovah. Pisu so znane dve: Slovenska Zadruga Zveza in društvo "Mir" SNPJ. Pri prvi

je bil soustanovitelj in žrtvoval duševne in fizične sile, da je postala to kar je danes — najmočnejša trgovska ustanova nje vrste med nami. Na čas in denar ni gledal, kadar je šlo za zadrugo. Bil je zaveden delavec, ki je razumeval, da ideja za združništvo je prvi nauk, katerega mora izvajati delavec, ako si hoče izboljšati svoj socialni položaj. Tež ideji je bil zvest do smrti — žalujoci soprogi, Frances, pa dal napisano nalogo, da mu sledi v tej ideji do konca.

Takih delavcev se ne nadomestja lahko. Število članov zadrug pa še ni tako veliko, da bi občutno ne čutili zgubo vsakega draga zadrugarja. Vendar, kakor je velika zguba, šla bo na-

prej po začetni poti — po idealih in idealnih ustanoviteljev. On je šel, njegov duh in kip pa živi v Slovenski Zadrugi Zvezi, katero je tako pridno in marljivo pomagal zidati.

Žalujoci soprogi in hčerki — Frances — zadruga izreka najiskrenejšo sožalje — Jimu pa željo, da bi mu bila lahka tuja gruda.

Pogreb bo v sredo zjutraj. Oskrbuje ga dobroznan in aktiven zadrugar, A. F. Svetek. Prijatelji in znanci ga lahko poslednjokrat obiščejo v hiši žalosti — na domu — na Lucknow Avenue. To naj bi bil obisk in zadnje slovo.

Za Slovensko Zadrugo Zvezo: Joseph A. Siskovich, tajnik.

Chardon, O. — Kako da se ne bi sem in tje slišal glas iz našega chardonskega slovenskega farmerskega okraja, bodisi že v novicah ali o delu na farmah.

Ravno se je vrnila k nam žalujoca vdova, Mrs. Mary Kenik. Po pogrebu je bila odpotovala z Mrs. Agnes Gorišek v Pittsburgh za teden dni na oddih, da bi lažje prestala tužne dni radi izgube pokojnega soproga Franka. Z njo sta bila dve gospodični: žubiceva in Sintičeva. V četrtek sta jih pripeljala dva velika avtomobila. Prišli so z njimi tudi sledeči: Mr. in Mrs. Jos. Sintič, Mr. in Mrs. John Zulich, Mr. in Mrs. A. Grdina. Vsi so se pripeljali naravnost iz Pittsburgha. Vsi veseli, da je Mrs. Kenik zopet med nami, ji želimo več veselih ur in zadovoljstva med nami.

Kaj pa to? Nekaj se tukaj pripravlja! Kakor se sliši, bo nekaj posebnega. Mr. John Skufca, ki se nahaja tukaj na A. Grdinovi farmi, ki je tik Kenikove farme, namerava prirediti v nedeljo 4. septembra neke vrste veselice, kjer se bo jelo in pilo, veselilo in vriskalo tako, kakor se še ni tukaj. Mr. Skufca je rekel, da bosta za ta dan storila smrt kar dva debela telčka in najbrže še kakšno svinjsko prase. O, joj, to bo pa vredno pogledat. Kdo ne pozna našega pionirja, Mr. Skufceta in njegove družine iz Nottinghama! Torej se v nedeljo vidimo pri Skufcatu v Chardon, O.

Chardonski farmer.

Pravni nasveti

Piše Frank V. Opankar

Vem, da je že marsikomu prišlo na misel vprašanje: kaj bi se vendar zgodilo, ako bi prenehala poslovati kaka banka, v kateri ima tudi država vložen svoj denar. Bi li v takem slučaju došla država svoj denar prej nego drugi vlagatelji? Tako vprašanje se je stavilo najvišjemu sodišču države Ohio. V Monroe okraju je okrajni blagajnik vložil precejšnjo vsoto denarja v neko banko, katero je pred kratkim država zaprla. Zdal je pa zahteval okrajni blagajnik da se mora izplačati najprej državne vloge, predno se izplača kake druge vlagatelj. Okrajno sodišče je podpiralo blagajnika v tem in je odredilo, da se povrne državi denar. Banka je pa vložila priziv na višjo sodnijo, ki je presodila, da država ali okraj ali mesto nima večje prednosti kot pa drugi vlagatelji in da se izplača vsem enako. Torej kolikor dobijo vlagatelji, toliko dobi država.

V mestu Toledo je mestna bolnica, katero vzdržuje mesto. Vodstvo bolnice pa zahteva, da kdor more, plača za postrežbo. Anna Lloyd je plačala za postrežbo v mestni bolnici in ko je bila v bolnici, je dobila velike poškodbe vsled zanikarnosti mestnih uslužbencev. Zato je tožila mesto za odškodnino. Sodnija je pa odločila, da mesto ni odgovorno v tem slučaju, ker je vladna dolžnost, da preskrbi bolnice in da torej mesto nima nikake odgovornosti, ako opravlja državno delo. Seveda, lahko je, da so odgovorni delavci, ampak tega sodnija ni odločila, ker delavci niso bili toženi.

Še en zanimiv slučaj. V mestu Cincinnati je živel neki človek, po imenu Howard Bainum. Kupil si je avtomobil na obroke. Ko je imel nekako \$123.00 za plačat, je izgubil delo, torej ni mogel več plačevati obrokev. Pa je šel in avtomobil skril, tako da ga avtomobilska družba ni mogla najti.

Bil je klican na odgovor in je obljubil, da pove, kje ima avtomobil skrit, ako mu družba vrne vse listine, ki izkazujejo njegov dolg, torej noto in mortgage. Kakor veste, nota izkazuje dolg, mortgage pa daje pravico prodati premoženje, da se zadosti dolg. Seveda, če se s prodajo ne dobi dovolj, potem dolg še ostane. Torej je hotel ta človek preprečiti, da ne bi bil morda pozneje tirjan za ta dolg. Družba je obljubila vrniti listine in vrnil ji je avtomobil. Družba pa mu je vrnila samo mortgage, druge listine je pa pridržala. In ko ni dobila nič.

MALI VZROKI — VELIKI USPEHI

O mogočnem francoskem finančniku, Jacques Laffitte, se otrokom rado pripoveduje mično pravljico, katera uči, kako se s štednjo lahko pridobi veliko bogastvo. Pravljica pripoveduje, kako je Jacques Laffitte, reven deček z dežele prišel v Pariz in prosil nekega bogatega bankirja, da ga vzame v službo. Toda bankir mu je rekel, da ga ne more za nobeno stvar porabiti. Z globoko povešeno glavo gre deček žalosten preko dvorišča, ko zagleda na tleh ležati izlo. Mehanično se skloni, jo pobere in si jo zatakne v suknjič. Bankir, ki je takrat stal pri oknu, je opazil dečkovo početje, na katerem je spoznal, da je deček varčen. Poklical ga je nazaj in mu dal službo. Dečko se je s svojo pridnostjo povzpelo visoko v službi in je končno prevzel vodstvo banke od svojega gospodarja in tako postal najmočnejši finančnik v Franciji.

V resnici pa ni bila igla, ki je pripomogla Laffittu do premoženja, pač pa je bil mal psiček, ki mu je prinesel srečo, kot pripoveduje v svojem dnevniku, ki se ga je našlo 87 let po njegovi smrti in so ga sedaj dali v javnost.

Laffitte, ki je bil rojen leta 1767 v Bayonne, je bil sin revnega tesarja, ki je imel 10 otrok. Pri 12 letih je znal komaj brati in pisati in je že moral pomagati očetu pri njegovemu delu. Toda mati, ki je poznala bistro dečkovo glavo, je želela, da bi iz dečka postal kaj drugega kot navaden tesar in ga je peljala k nekemu odvetniku v mesto Formalgues, kjer je dobival kot pisar mesečno plačo 30 frankov.

Kmalu pa je pokazal svojo izredno zmožnost in odvetnik mu je dal po 600 frankov na leto. Neki trgovec mu je ponujal celo 1200 frankov na leto, ako gre k njemu za knjigovodjo, toda mu je isto plačo končno dal tudi njegov dosedanj gospodar. Laffitte pripoveduje v svojih spominih, kako se mu je vse vrtelo v glavi, ko je prvič dobil tako veliko plačo. Komaj se je zdržal, da ni na cesti vprašal mimoidoče, če ni morda Pariz na prodaj. Vendar se ni prevzel in se je pridno izobraževal doma ponoči. Vse noči je presedel pri knjigah.

Njegovemu gospodarju pa posel ni več uspeval in ni mogel več plačevati svojemu pisarju tako velike plače. Zato mu je napisal priporočilno pismo na nekega svojega prijatelja, ki je bil bankir v Parizu in mladega moža opogumil, naj poskusi svojo srečo v glavnem mestu Parizu. Fant se odpravi na pot. Vzelo ga je 12 dni in 12 noči, da je dospel v Pariz. Tam se v neki gostilni lepo umije in oznaži obleko, potem se pa napoti proti palači bankirja, za katerega je imel seboj priporočilno pismo. Pod pazduho pa je nosil svojega psička, katerega je imel zelo rad in katerega za nobeno ceno ni hotel pustiti doma.

Služabniki bankirja so se posmehovali mlademu možu, ki je

dovolj za prodani avtomobil, so ga pa tožili na noto.

Sodnija je pa odločila, da je bila pogodba, potem katere je dobila kompanija avtomobil nazaj, veljavna, torej da kompanija nima nobene pravice tožiti tega človeka na noto, ker nota da je njegova.

Marsikdo nas je že vprašal, zakaj pošilja mesto pisma ljudem, v katerih je priložena karta, katero se vas prosi da jo podpišete. To je pogodba z mestom, da bo podpisani plačal za vso vodo, rabljeno v tistem poslopiju. Ko so zadnjikrat povišali cene za vodo, je nekdo vpisal v postavko, da mora imeti mesto pisemno pogodbo z vsakim odjemalcem vode. In sedaj mesto skuša dobiti te pogodbe. Ne vem kaj bodo koristile, ker vodo mora itak plačati, ampak postava je taka in ne vemo, kaj bi mesto napravilo, če bi jo ne izpolnili — morda nič.

Imel na sebi podeželsko obleko, ki ni bila baš najnovejšega kroja. Tudi bankir sam ni bil pri volji, da bi dal "kmečkemu teslu" službo, ko pride slučajno mimo bankirjeva žena. Psiček, ki je zapazil gospo, je začel veselo lajati, s čimer je zbudil pozornost nase in na svojega gospodarja. Bankirjevi ženi se je psiček tako dopadel, da ga je hotel za vsako ceno kupiti. Laffitte pa psička ni hotel prodati, ampak ga je raje podaril gospej. To se je pa tudi bankirju dopadlo in vzel je mladega moža v službo z 1200 franki letne plače.

Tudi v tej službi se je Laffitte izkazal. Nekega dne so pronašli, da je v glavni knjigi napaka, toda nihče ni mogel ugotoviti, kje da je napaka. Laffitte pa je kmalu našel napako, vsled česar so ga smatrali kot izvrstnega računarja. Bankirjeva žena tudi ni pozabila mladega moža z dežele, ki ji je podaril psička in ga je pri vsaki priliki priporočala svojemu možu. Tako se je dvigal v službi od stopnje do stopnje, dokler ni končno postal desna roka ban kirju. Za ženo je dobil hčerko nekega zelo bogatega trgovca in postal je milijonar. Postal je finančni svetovalec Napoleona in pozneje Ludvika XVIII. Postal je najpopularnejši mož v Franciji in leta 1830 je celo pomagal vojvodu Orleanskemu do prestola.

Toda politika ga je uničila. Izgubil je vse svoje milijone, svoje gradove in posestva. Začeti je moral zopet od kraja do kraja in je zopet kmalu postal boga mož. Njegova hči je postala vojvodinja, ko je poročila sina maršala Neyja in njegova vnukinja je postala žena vojvoda Perzignya, ministra Napoleona III.

Laffitte je zapisal v svoje spomine stavek: "Mali vzroki imajo mnogokrat velike uspehe." In je tudi res: ako bi bil Laffitte psiček takrat, ko je bil njegov gospodar predstavljen bankirju, bankirjevo ženo ugriznil, mesto da se je bil dobrič, ko ga je pobožala, bi ga bili nedvomno vrgli skozi vrata. Razočaran bi se bil najbrže vrnil domov na deželo, kjer bi nikdar ne vedel, kako se človek počuti, kadar ima milijone v žepu.

Morski orjaki izumirajo

Lov na morske kite je pomenil včasih nevaren boj med človekom in tem morskim orjakom. Dandanes pa ta lov ni več nevaren človeku, pač pa je za kita samo še uničevanje. Kita zasledujejo zaradi ogromnih množin masti, iz katere izdelujejo ribje olje, in njegovih kosti. Zaradi tega se ga z vedno večjo vnemo lovi. Včasih so ga lovili tako, da so spustili pogumni lovci z ladje čoln in veslali proti kitu. Ko so dospeli blizu njega, je vrgl spreten strelac v žival harpuno, to je veliko železno in koničasto pšico z nazaj zakrivljeno osjo, kakršno ima trnek. To

orožje, privezano z debelo in dolgo vrvo na čoln, se je zarilo v telo. Ranjena žival se je potopila in bežala. Medtem se je vrv na vretenu v čolnu vedno bolj odvijala, da ni mogla žival potegniti čolna v globočino. Včasih pa se je tudi zgodilo, da je ranjena žival z enim samim zamahom repa razbila čoln in pobila ljudi. Če je šlo vse po sreči, je žival kmalu omagala, nato pa so začeli lovci zopet navijati vrv in s čolnom veslali proti ladji. Tam so s posebnimi pripravami včasih še živo zverino potegnili na krov in jo začeli mesariti. Dandanes pa ne uporabljajo več harpun, ki jih je bilo treba metati z roko, ampak imajo posebne topiče, iz katerih izstreljujejo na žival kroglice, ki se v živali razlete in jo smrtno ranijo. Te kroglice so tudi privezane na vrv, s katero potem potegnejo mrtvo žival na ladjjo. Boj s kitom je potemtakem postal za človeka popolnoma nevaren, hkrati pa vedno bolj dobičkanos. Kite ugonabljajo zato sedaj kar v ogromnih množinah. Žival, ki začuti, da v dosedanjih morjih ni več varna, se je začela umikati proti Lednemu morju, bodisi južnemu, bodisi severnemu. Tam jo varujejo velike ledene gore, za katere se skrivajo, da parniki ne morejo do nje. Toda tudi to uboge živali ne bo rešilo pogina, ker so že začeli za lov proti kitom uporabljati letala, ki mečejo bombe na živali. Kadarkoli zadene bomba kita, letalo sporoči ladji, kje leži mrtva žival, nato pa se parnik prerine skozi led in potegne mrtvo žival na krov. Zato ne bo čudno, če bo v kratkem izginil iz morja zadnji kit. V varstvo kita se je oglasilo sedaj več učenjakov, ki prosijo vlade raznih držav, naj izposlušajo zakone v varstvo te živali kar je tudi za znanost velikega pomena. Čeprav pozna svet kita že dolgo, vendar znanstveniki še premalo vedo o tej živali. Znano je sicer, da je kit sesalec in ne riba in da diha s pljuči. Vendar je znano, da je velika uganka dejstvo, kako more kit, kadar je preganjan, po cele ure prebiti pod vodo, ko bi se v tem času vsaka žival, dihaajoča s pljuči, gotovo zadušila.

* 5 delavcev je bilo ubitih pri gradnji novega rezervoarja v San Franciscu.

* 89 srebrnih porok se je praznovalo tekot tedna v Clevelandu.

* 5 delavcev je bilo ubitih pri gradnji novega rezervoarja v San Franciscu.

* 89 srebrnih porok se je praznovalo tekot tedna v Clevelandu.

Dnevna vprašanja

1. Kaj je atmosfera?
2. Kaj je volt?
3. Kaj je kalorija?
4. Kaj pomeni znak PH?
5. Koliko jezikov govorijo ljudje v Afriki?
6. Kaj so pravzaprav gobe, s katerimi brišemo šolske table?
7. Katera država prepoveduje postavnim potom samomor?
8. Kdo je bil Vulkan v klasičnem bajeslovju?
9. Katera je največja reka v Novi Zelandiji?
10. Kdaj bo letos Božič?

Odgovori na vprašanja

1. Atmosfera je pritisk zračnega tlaka na zemljo v višini morske površine.
2. Volt označuje enoto elektromotorske moči.
3. Kalorija je ona množina vročine, ki je potrebna, da se kilogram vode segreje za eno stopinjo Celzija.
4. PH — konjska sila, moč, ki dvigne v eni sekundi 75 kilogramov teže en meter visoko.
5. Nad 600 različnih jezikov in narečij.
6. Morske živali z mnogimi celicami.
7. Koreja.
8. Bog ognja.
9. Waikato.
10. V nedeljo, 25. decembra.

Če verjamete al' pa ne.

Te-le so priletele iz Collinwooda, tam iz Holmes Ave., kjer imajo ta pravo žilico za take stvari.

V neki fari v stari domovini so imeli misijon. Sredi tedna je bila stanovska pridiga za moše. Misijonar, izvrsten govornik, jih je prav pošteno prijel in ni bilo dovolj, ko so začeli vsi po cerkvi kar na glas jokati. Na desni strani, sredi cerkve, je stal mož, kateremu, kakor se je zdelo, ni šel ognjeviti govor prav nič do srca. Akoravno je vse okrog njega jokalo, se je on držal modro, kot bi se ga govornikove besede čisto nič ne prijele. Ljudem, ki so bili okrog njega, se je pa čudno zdelo, da se ga govor nič ne prime in ko je bilo opravilo v cerkvi končano, stopi zunaj cerkve nekdo mož do njega in mu reče:

"Poslušali ste lep govor v cerkvi, kateri je vsem segel do srca in da se nismo ubranili solz. Vsi v cerkvi smo jokali razen vas. Ali ste tako zakrknjen grešnik, da se vas sploh nobena beseda več ne prime?"

Možak pa odvrne: "Kaj bom jaz jokati pri vaši pridigi, saj jaz ne spadam v vašo faro!"

△
V neki fari so imeli žegnanje; drugi dan po žegnanju pa se je vršil živinski semenj. V stari domovini je bila navada, da so se možaki radi skrivali na kor zaidej za orgle. Spominjam se še, da sem se včasih komaj prerinil med njimi, ko sem hodil na kor k petju.

Torej to nedeljo sta se dva kmeta zbasala za orgle in mesto da bi molila, sta se pogovarjala o semnju, ki bo drugi dan. Eden obeh je imel naprodaj kravo, ki jo je mislil drugi dan postaviti na semenj, drugi je pa mislil kupiti kravco, ker mu je primanjkovalo mleka. Pa sta se o stvari domenila in dognala, da misli eden kravo gnati na semenj, drugi bo pa šel na semenj po kravo. In sta tudi dognala, da se lahko kar na mestu zmenita in si tako oba prihranita pot na semenj. Kmalu sta bila v živahnem pogovoru radi krave in nista prav nič pazila na potek maše. Pevec so ravno peli "sanctus," ko sta bila kmeta samo še za par goldinarjev narazen. Kupec je zatrjeval, da krava ni vredna več kot 60 goldinarjev in je razkladal, koliko si bô prihranil, ker ne bo treba gnati krave na semenj, kjer bi tak ne dobil več zanj kot kvečjem 60 goldinarjev.

Duhovnik je čakal, da pevec odpoje: "hosana in excelsis," orle gte vtihejo, izza orgel se pa začuje robat kmetov glas: "Ej, hudča, več je pa vsehli vredna, kot šestdeset goldinarjev, saj je s teletom!"

△
Rojak gre k zdravniku, da mu potoži križe in težave svojega telesa. Zdravnik ga preišče, potem pa reče:

"Vsa vaša bolezen izvira iz zob. Dokler ne boste dali vseh svojih zob ven, ne boste zdravi, ker imate jako slabe zobe."

"Kaj moji zobje da so slabi?" se začudi bolnik, "saj so garantirani."

"Nihče nima garantiranih zob," odvrne zdravnik. "Poslušajte moj nasvet in dajte zobe ven."

"No, če ni drugače, pa naj bo, jih bom pa dla," se bolnik vda, seže v usta in zloži pred začudenega zdravnika umetno zobovje iz ust.

△
V listu sem bral, da je v Ameriki več krav, kot jih je bilo še kdaj. Zdal pa ne vem, če se poročilo nanaša samo na prave krave, ali splošno na "krave." Mislim namreč tiste krave, s katerimi nas včasih titulirajo naše boljše polovice, kadar se pri-majamo domov in sorazmernem stanju.

Za naše gospodinje

Tapecirano pohištvo morate čistiti z električnim čistilec (vacuum cleaner), ako hočete, da se dobro očisti prahu.

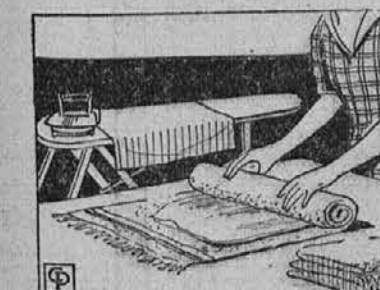
Ako potujete z malim otrokom, imejte zanj dnevno kvort mleka, katerega denete v "thermos" steklenico, kjer ostane mleko ves dan sveže brez ledu.

Kadar se vrnete s kopališča, se jako prileže krožnik vroče juhe, v katero nadrobite crackerje ali opečen kruh.

Ako hočete preprečiti, da dobi belo perilo madeže od pisanega perila, denite med zgibe stare turške brisače.

Kadar zvijate svilen perilo za likanje, ga zavijte v stare turške brisače.

* Japonski poslanik v Washingtonu, Debuchi, je zapustil Zed. države.

Zaklad Carja Dušana

V Sredski, vasi v prizrenskem srezu, živi 90 letni Stanko Dimić, ki je pred kakimi 20. leti popolnoma oslepel. Mož pa je vzlic starosti duševno in telesno še dosti čil in krepak, toda nekaj mu vendarle ni prav, zakaj pred kratkim je prišel v vaški občinski urad ter prosil, sklicuje se na visoko starost in možnost, da v kratkem ugasne, naj zabeležijo neko njegovo gotovo zelo važno izjavo.

Čika Stanko je povedal, da se vzdržuje v njegovi rodbini že stoletja sporočilo, ki se čuva kot največja skrivnost in ki jo izročajo rodbinski poglavar pred njegovo smrtjo svojemu nasledniku pod prisego, da bo varoval tudi on skrivnost prav tako, kakor so jo predniki. Ker pa nima on pravega naslednika, ko mu je padel sin med bolgarsko vojno, zato se čuti dolžnega, stvar razkriti oblastu. Gre za zaklad carja Dušana ogromne vrednosti in za njegovo carsko krono. Starec ve popolnoma natanko, kje je oboje zakopano, in je pripravljen, oblastu pokazati tisti kraj. Najprej je treba odkopati ves zaklad, naposled pa še krono. To mu je sporočil oče, ležeč na smrtni postelji.

Občinski urad je Stankovo izjavo sporočil na višje mesto, ki je ukrenilo, naj se preišče, ali je starčev pripovedovanje resnično ali samo izmišljeno. Pa so odšli raziskovalci po poti, ki jim jo je narekoval slepi očanec. Strmo je šlo v skoro nedostopne hribe, kake tri ure daleč, po kamenitem svetu, polnem gadje zalege. Raziskovalci so ubili več strupenih kač. Tako so prišli do podnožja zelo strmega pečevja, na katero niso mogli splezati brez lestvic in vrvi. Od spodaj so videli zgoraj ostanke zidovja in v njem precej veliko nekdanjega odprtina, poleg nje pa neki znak, o katerem je trdil Dimić, da je grb carja Dušana. Na desni strani strme pečine, nekoliko niže, so našli raziskovalci duplino, do katere so mogli splezati. Spoznali so na prvi pogled, da je nekdo v duplini nekdo prebival. Na kupinski steni sta bila vklesana dva križa.

Starčeva povest potemtakem nikakor ni izmišljotina, vsaj toliko ne, da se je uporabljal ta kraj zares za neke posebne namene. Ali je pa na tem kraju res zakopan zaklad carja Dušana z njegovo carsko krono, o čemer ve pripovedovati tam doli ves narod silno veliko, je seveda drugo vprašanje. Ker ni izključeno, da so v tem skritem kraju, kamor morda že stoletja ni prihajala človeška noga, skrite izredne starine, se je ukrenilo vse potrebno, da strokovnjaki kraj preiščejo. Ako bi se našel zares zaklad carja Dušana, ki najbrže dejanski ni bajke, bi prišel zelo prv v sedanjih hudih časih ...

FR. JAKLIČ:

PEKLENA SVOBODA

Povest o ljubljanski in izanski revoluciji leta 1848

Tisti, ki so se bili nazvali prekucne, so vedeli, da bi imeli preveč krvavega dela, ako bi hoteli množico pripraviti o svojih mislih. Pariška revolucija, ki se je bila vzdignila pred pustom v Parizu, jih je poučila, da je treba začeti zgoraj. Ko se prve prestol, zaropota z njim vse, kar je s prestolom v zvezi, vse niti, ki preprežajo državo, se pretrga. In tedaj je čas!

O, kako hrepeneče so pričakovali dogodkov, katerih so se na dejali, katere so napovedovali iz tujine utihotapljeni listi in knjižice. Poslušali so, kdaj bo zašumelo po zraku, kdaj se bo val svobode razlil čez državo, potapljal staro. Najgorečnejši so hodili čakati novice pred pošto. Tiste čase je bilo pred pošto vse drugače kakor dandanes. Takrat je bilo ondi vedno dosti potnikov, ki so prihajali z Dunaja in severnih dežel in so bili namenjeni v Trst, v loške dežele in v drugam. Drugi so pa prihajali iz Trsta in južnih krajev ter hiteli v središče cesarstva. Med potniki so bili cesarski kurirji, ki so potovali najhitreje in ki so vedeli najnovejše. Sicer niso izblebetali nobene uradne tajnosti, a novice vsega sveta so razbobljali, ako jih je hotel kdo poslušati.

Na pošti so ljudje vedno kaj zvedeli. Res so prihajale po Dunajski cesti brezkončne vojaške vrste, toda te niso smele v mesto, temveč so jih pred bolnišnico obrnili na desno mimo Figabirto v Withalmov Kolizej. Hišni posestniki so radi plačevali nekaj soldov za vsakega vojaka, da ga ni bilo treba prenočiti v hiši. Withalm je bil pa tudi zadovoljen, ker mu je prostrano poslopje vrglo lepe solde. Samo višji častniki so smeli do Slona in Maliča. Takrat je bila speljana železnica šele od Dunaja do Celja, naprej je pa vozila cesarska pošta in je dovažala večkrat na dan preko črne grabna pošto in potnike v Ljubljano. Dunajska pošta je prihajala okrog pol dneva, z njo so pa prihajale najnovejše novice iz vseh krajev, kakor so bili tudi potniki od vseh vetrov in so bili polni novic, ki so jih sami doživeli ali so jih zvedeli od svojih sopotnikov in ti so jih dobili od drugih na isti način.

"Na pošti vsaj kaj zveš!" "Kmetijske in rokodelske No vice, na svitlo dajene od c. kr. Kranjske kmetijske družbe," so na kvatru sredo v postu pisale o turščici; pisale so tudi, da ni prav, da otroci živino pasejo; nekdo se je "Novicam" zahvaljeval za zelo stiskalnice; pri-

našale so novice o zlati poroki v Javorju na Dolenjskem in poročilo o gostovanju s konjskim mesom. Neki Tolminec se je pa pritoževal, da njegovi rojaki preveč stavijo v loterijo in si celo privoščijo kavo, in jih je opominjal starega pregovora: "Kjer pri kmetu kava po kuhinji diši, streha gori."

Za domorodce starega kova je bilo dovolj novic za enkrat, da so jih dobro prežvečili do prihodnje srede, ko bodo prišle zopet "Novice" na svitlo.

Domorodci novega časa seveda niso imeli dovolj teh, sicer za zdravje velevažnih novic, želeli so si novic, ki bi ustrezale njihovemu hrepenenju. Radi bi bili slišali, kako se svet preraja, kako se ruši staro. Čakali so znamenja, ki jih kliče na delo: "Svobode žar naj zaplami in stene vse, kar nas teži!"

Na kvatru četrtek v postu, bilo je vprav 16. sušca, je pričakovalo polno radovednežev dunajske pošte. Izprehajali so se ob obeh straneh ceste pred Slonom in Maličem in se hrepeneče ozirali po Dunajski cesti. Marsikak voz se je bližal mestu, a največ jih je bilo vojaških, ki so zavili proti Kolizeju. Malo pred polno, po cerkvah je že odbilo tri četrt, so pa zagledali poštni voz, v katerega je bila vprežena trojka. Pa nekaj nenavadnega se je zgodilo. Ko se je poštni voz pomaknil mimo bolnišnice, tedaj so začeli iz voza mahati z robc, da se je vse zvedovalo, kaj to pomeni.

"Ali so rojaki, ki se vračajo?" "Se oni, ki bi bili morali po opravih, so se ustavljali iz radovednosti in čimdalje več se jih je usipalo za vozom, ki je drdral proti poštni postaji, katero so že oblegale opozorjene množice, ki so še vedno naraščale. Prihajali so po Slonovih ulicah, iz Kapucinskega vrta, izpod Tivolija.

"Ali je zmaga na bojišču?" Čim večja je bila množica na ulicah, tem živahnije so pozdravljali došleci, tudi vzklkali so, katerih vzklkali so pa tonili v vrvenju. Veselje je žarelo na obrazih došlih potnikov, ki so se vedli tako, kakor bi hoteli objeti ves svet. In njihova dobra volja je prehajala v ljudi, ki so bili polni vselega pričakovanja.

Pred vhom na dvorišče je postiljon ustavil konje. Tedaj so poskakali potniki z voza. Mlad človek pa, ki je imel na prsih belo pentljo in belo zvezdo na klobuku, se je pognal na kozla, zamahnil z rokami, kakor bi želel posluha, pa je zavpil iz polnih prsi:

"In Wien regiert das Volk! Metternich ist fort. Freiheit! Konstitution!"

Jasno se je razlegala njegova beseda, da je prevpil vrvenje, ljudje so pazljivo zrlj vanj, vendar na njegove besede ni bilo nobenega odmeva. Čudno se je zdelo mladeniču. Tedaj je pa še enkrat zamahnil, zahtevajoč miru. Vsa ulica je posluhnila in neznani popotnik je ponovil počasi in glasno. Njegova beseda je jeknila nazaj na Dunajsko cesto, dol po Slonovih ulicah in po ulicah do Kapucinskega vrta.

Njegovi sopotniki, ki so stali ob vozu, so mu odgovorili:

"Konstitution! Hoch! Hoch! Hoch!"

Tedaj je pa zagrabilo tudi Ljubljancane. Pričakovani trenutek je prišel, seveda nenadoma, tako da ga niso takoj razumeli.

"Frajost! Konstitution!" Prvi vzklki so prišli nekako boječe, osamljeni, a kmalu je zagrmela vsa množica in vzklkala vse vprek:

"Konstitution! Frajost! Svoboda!"

Vihleli so klobuke, mehali si z robc, pozdravljali se in vzklkali: "Konstitution! Svoboda! Frajost!" V vseh jezikih so pozdravljali mlado zarjo, ki je prišla v trenutku, in vpili: "Hoch! Vivat! Živio!" Okrog potnikov se je gnetla množica gospodov in so poslušali pripovedovanje o dogodkih na Dunaju, kako

vlada ljudstvo in kaj pravi cesar. A drugi, ki niso bili tako srečni, da bi mogli poslušati ljudje, ki so prinesli veselo iznanič, so se usuli po ulicah, vihteli klobuke in vzklkali: "Svoboda! Konstitution!" — in vse mogoče besede, ki so dišale po svobodi.

Pozdrav tistega trenutka, pa bodi prijatelja ali sovražnika, je bila beseda: Konstitution!

Mahoma je odmevalo po vseh ulicah: "Konstitution! Konstitution!"

Pred pošto so pa čakali novice še drugi ljudje. Ljudje, zadovoljni z razmerami, v katerih so zrastle in se živeli vanje, ki so mislili, da je bil svet vedno tak in ne bo nikdar drugačen. Ljudje iz kancelij, iz umazanih branjarij, in iz zatohlih delavnic, hišni posestniki, ljudje od Sv. Florijana pa tudi od Šenklavža, vedno zadovoljni z ljudim kruhom, ki ga jim Bog daje in v koprneč po nedeljski pečenki in ki niso vedeli, kaj pomeni beseda svoboda. Ti so nemi ogledovali ves prizor, nje ni nič genilo in se niso prav nič razmajali tudi takrat, ko je vse krog njih vzklkalo od veselja in poskakovalo.

"Ti, kaj je pa povedal? Ali si ga kaj razumel?"

Tako je vprašal ponižen svečar sosed, ki je bil gospod iz Kresije, kjer so samo cesarski ljudje.

Ta je pa odgovoril: "Pravil je, da na Dunaju 'folk regira.' Ali si že slišal kdaj kaj takega?"

Ponižni svečar je pa vprašal: "Kaj pa dela cesar, če 'regira folk'?"

"Saj to je! Verjemi mu! Ali vidiš, kako jih je zmešal! Vsi so neumni! Antikrist je to!"

"Tak je res prišel antikrist, kakor so ga že vse leto napovedovali!"

"Sam antikrist!" je pritrdil tisti iz Kresije in stopil na prste, da bi bolje videl. "Le glej ga, zvezdo ima na klobuku, na prsih pa bel trak, križu podobno zavezan. Sam antikrist je!"

In svečar mu je pritrdil in tudi drugi; saj si niso mogli drugače pretolmačiti, da je z nekaj besedami tako razvnel ljudi.

"Antikrist je prišel!"

Razhajali so se polagoma na vse strani in z neko grozo pripovedovali prijateljem, ki so jih dohajali ali jih srečavali:

"Antikrist je tukaj! Videli smo ga!"

"Konstitution!" je odmevalo po ulicah in trgih.

(Dalje prihodnjč)

Umorjeni ni princ, pač pa navaden slepar

Rim, 29. avgusta. Časopisje prinaša vesti, v katerih se trdi, da neki možki, po imenu Edgar de Bourbon, Habsburški nadvojvoda, ni bil princ, katerega je neka ženska v Parizu umorila, pač pa navaden slepar. Njegovo pravo ime je Carlo Lorioli, ki je bil v Italiji tekom svetovne vojne obsojen na tri leta ječe radi vohunstva. Poročen je bil z neko Italijanko, pozneje pa celo z neko Clevelandčanko. Baje je dotični "princ" se leta 1908 v Clevelandu, Ohio, poročil s hčerko nekega polkovnika ameriške armade, ki mu je pošiljala večje svote denarja, ko se je nahajal v ječi.

Za tisoč milijonov zmanjšani stroški

Washington, 29. avgusta. — Bernard Baruch, znani finančar, je izjavil, da mora vlada Zedinjenih držav znižati svoje stroške še za najmanj \$1,000,000,000, predno se more vrniti promisperiteta. Stroški narodne vlade, poleg stroškov držav in mest so se zadnja leta dvignili za \$15,000,000,000, in ta denar mora vlada dobiti iz davkov. Ameriški narod mora producirati najmanj \$45,000,000,000 na leto, da lahko plača gori omenjene davke, in radi visokih davkov se industrija nikakor ne more povzpeti, in raditega traja depresija še vedno naprej.

Trpka usoda nekdanj slavne gledališke igralke

Hollywood, 29. avgusta. Nekdanj najbolj slavna ameriška gledališka igralka, Eva Tanguay, ki je s svojo nenavadno živahnostjo za čase pred 25. leti razveseljevala milijone obiskovalcev gledališč, in ki je bila svoje dni vredna \$2,000,000, je danes sirota, skoro brez strehe in pomoči, slepa, lačna in brez prijateljev. Stara je 54 let. Eva Tanguay je bila nekdanj znana po svojih pesmi, ki jo je neprestano prepevala na odrih z naslovom: "Kaj me briga!" Danes jo briga!

Senator Davis bo moral resignirati?

Harrisburg, Penna., 27. avgusta. Governor države Pennsylvanija, Gifford Pinchot, je izjavil, da bo naredil pritisk na zveznega senatorja Davisa, da odstopi in da se odpove zopetni kandidaturi novembra meseca. Kot znano, je bil senator Davis, kot načelnik Moose organizacije, obtožen, da je prodajal srečke v korist organizacije.

Mrs. Nellie Kumler iz Liberty, Ind., je izpovedala, da je ubila Mrs. Alderson in jo zakopala blizu neke farme. Mrs. Kumler je bila gospodinja pri farmerju Gunsaulie, ki je tudi na sliko in je ubila žensko iz ljubosumnosti. Spodaj je izkopani grob, kjer so našli truplo Mrs. Alderson.

Amerikanka se poročila s sovjetskim uradnikom

Moskva, 29. avgusta. Tu se je poročila Anna Louise Strong, ameriška pisateljica in hči nekega protestantskega pastora iz Seattle. Poročila se je z Joel Šubinom, visokim sovjetskim uradnikom v oddelku za časopise. Miss Strong je živela že 10 let v Moskvi, kjer je bila uslužbena pri časopisu "Moscow Daily News," komunističnem časopisu, ki je pisan v angleščini za boljševiško propagando. Z mladim ženom je odpotovala na poročno potovanje v — Sibirijo.

Samaritanka je bila bogato poplačana

Milwaukee, Wisconsin, 29. avgusta. Ko je Eva Rasmussen, 14 let stara natakarka v mestu Waupaca pred 25. leti strgala svoje spodnje krilo, da obveže nekega tujca, ki se je ponesrečil v avto koliziji, ni slutila, da bo nekega dne dobila \$10,000 za svojo požrtvovalnost. Včeraj ji je bilo sporočeno, da je umrl W. B. Stickner iz Clevelanda, ki ji je zapustil \$10,000, spominjajoč se njenega samaritanskega dela pred 25. leti.

Coolidge bo pisal in govoril za Hooverja

Washington, 29. avgusta. Glasom poročil, ki jih je dobilo vodstvo republikanske stranke, bo bivši predsednik Coolidge nastopil s peresom in govorom za kandidaturu Hooverja. Republikanci nameravajo porabiti Coolidge proti koncu kampanje, ko pričakuje največ uspeha.

MALI OGLASI

Stanovanje

Se odda v najem, 5 sob, kopališče, furnez, garaža. Poizve se na 6410 Varian Ave. (205)

V najem

se dasti dve sobi, spalnica in kuhinja, jako poceni. Vprašajte na 1135 Addison Road. (205)

Velika front soba

se da v najem poštenemu fantu ali dekletu, kopališče, gorkota. Ravno tam se odda kuhinja in spalna soba z vso pripravo. 5814 Bonna Ave. (205)

V najem

se da dvoje stanovanj, eno ima štiri sobe, spodaj zadaj, drugo pa dve sobi, spredaj. Odda se mali družini. Vprašajte na 1257 E. 60th St. (204)

V najem

se da 5 velikih sob, toilet, klet posebej, veliko dvorišče. Cena \$16.00. Nahaja se na 7002 Becker Court, med St. Clair in Superior. Tel. Liberty 6606, ali pa vprašajte pri lastniku na 9607 Parmelee Ave. (204)

S hranilno knjižico

International Savings & Loan Co. lahko kupite pri nas obleko, površnik ali suknjo. To velja samo za nekaj časa. Oglasite se pri nas, da se pogovorimo.

Brazis Bros.

6905 Superior Ave. —x

A. MALNAR

Cement Works
1119 Addison Rd.
ENDicott 4371

DOBER PREMOCI

Točna poizvedba!

The Hill Coal Co.

1261 MARQUETTE RD.

Stari Climpermanovi prostori

414 Henderson 6798

FRANK ARKO, zastopnik

BRUSS RADIO SERVICE

6026 ST. CLAIR AVENUE

ENDicott 4324

Strokovnaška popravila na vseh vrstah radio aparatov. Zmerne cene za garancirano delo. Odprto od 9. zjutraj do 8. zvečer.

HyVis

MORE OIL

PERRY'S SERVICE

STATION

6619 St. Clair Ave.

Glavni vodje demokratske stranke, ki bodo imeli v jesenski kampanji prvo besedo. Od leve proti desni so: Evans Woollen iz Indianapolis, Ind., predsednik finančnega odbora; James A. Farley, predsednik demokratskega narodnega odbora in Frank C. Walker, blagajnik narodnega odbora.

ARNOLD ZWEIF:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" prestavil M. U.

Posebna pot je vodila k temu poslopu. Sedaj sta privozila k neskončnemu pokopališču, tisoče in tisoče temnih križev. Delavske kompanije so zakrivala jame na nekdanjem bojišču. Dalavcem pa je bilo strogo zaukazano, da ne smejo prekiniti dela, kadar se vozi mimo divizijski poveljnik. Na slabšem kljusetu je sedel debelušast major, ki je tem oddelkom poveljeval. Vse povsod živahno gibanje: ljudje, konji, vozovi, materijal. Sedaj sta se približala skupini mož, ki je bolevala za grižo. Lychow je dal avtomobil vstaviti, poizvedoval pri moštvo, a nato nadaljeval svojo pot. Bojna moč divizije je vedno bolj pomejvala vsled neprestanega pojavljanja raznih mrzlic. Zadnjo zimo so dajali moštvo preveč enolično hrano, premalo mesa in premalo kruha, posušeno zelenjavo in krompirjeve olupke, mesto sveže zelenjave: in sedaj so plačevali kažen za to. V tem trenutku je bil živče večje važnosti nego pa municija.

Ker je pomanjkovalo v tej deželi kamenja, je avtomobil vozil po poti, ki so jo bili tlakovali s hlodi, ki pa so bili vsled neprestane rabe že obrabljeni, tako da je bila cesta na več krajih kljub temu, da so škodo že precej popravili, pogreznjena v blato. Bradati črnovojniki in delavske kompanije so hodili kakor gosi ter nosili na svojih ramenih, po dva in dva, težke hlode od vozov poljske železnice. Kmalu je zavila cesta v gozd, v katerem so bile lepe kočice, v katerih je stanoval štab bataljona, kateremu je bilo poverjeno popravljanje in oskrbovanje ceste. Ob prihodu generala je postalo tu vse živo.

Kmalu za gozdom sta privozila v ravnicu, po kateri so bile razpredene mreže tankih črt — strelski jarki. Poveljujoči častniki so bili o prihodu generala obveščeni, vsled česar so prihajali v popolni vojni opremljeni, svetlo očističen škorenj, ter se predstavljali vrhovnemu divizijskemu poveljniku: bili so kaj čudna družba: v svojih čeladah, svetlih očih — mnogi z odlikovanji, mnogi z brazgotinami, ki so še ostale od ran. Nadporočnik Winfried je zadovoljno sledil generalu, ki je šel od častnika do častnika, od skupine do skupine, ter se duhovito, prijazno smehljaj priključeval. Winfrieda so takoj obdali poročniki, njegovi sovrstniki, ki so bili sedaj kompanijski poveljniki. Ze nekaj časa sem se je tudi dogajalo, da so bili poročniki celo bataljonski komandati, medtem ko je v sosednji brigadi celo nek stotnik, von Sulsig, poveljeval polku. Namigovanja in govorice o skrajnem dopustov so že dosegla kaverne kompanijskih poveljnikov. Prihajali so v svojih raztrganih sivih uniformah, da se informirajo — nekateri s humorjem, drugi besno, koliko je resnice na teh govoricah. Winfriedu je kar odleglo, ko jim je vso zadevo enkrat pojasnil. V veliki leseni kantini so se končno vsi pokrepčali ob prigrizku in kozarčku žganja, a nato nadaljevali s pregledovanjem postojank samih.

TRETJE POGLAVJE

Vojaški avditor

Vojaški avditor, dr. Posnansky, je sedel v velikem in udobnem naslanjaču v Lychowu pred sobi in čakal. V mirnem času bi se bil ta berlinski odvetnik razhudil, ko bi moral na koga čakati, pa najbi si bil ta sam general. Sedaj pa je nosil obleko, ki je bila povsem različna od navadne odvetniške. Prepasan je bil s pasom, na katerem je visel samokres, a kaj udobno je vplivalo na oko, da je bila njegova vojaška suknja, ki je bila docela siva, okrašena z rdečimi našivi. Obut je bil v elegantne rjave škornje.

Krasno spomladansko solnce je obsevalo Mervinsku. Bilo je polšestih v petek. Že pol ure je sedel sodni svetnik ob oknu ter čital iz knjige ali pa od časa do časa opazoval vrabce, kako se kopajo po lužah. Posnansky je nosil izredno debele in velike naočnike, bil je velikih okroglih oči, visokega čela, katerega so obrobili sivi lasje. Čital je dalje. S časom je polagoma prenesel v svoj sedanji stan doberšen del svoje knjižnice iz Berlina. Baš sedaj je čital angleško izdajo Gulliverjevih potovanj. Knjiga je bila vezana v temno modro usnje. Posnansky je čital počasi, z užitkom. "Polovico vojakovega življenja tvori pohajkovanje," je pomislil sedaj. In še drugih takih vojaških rekov se je domislil: "Nikdar se ne pokaži kralju, ako ne pošlje sam pote." — "Hm," je začel sledeč iz tega premišljevali: "Pome so pa poslali. Lychow je navadno točen. Ako ga ne bo še nekaj časa, potem bom še zamudil 'Lechodaudi' v Bes-Medrešu." S tem je mislil na večernice, ki so jih prirejali na predvečer sobote Judje v množičnih svojih templjih v Mervinsku. V soboto zvečer ni Posnansky ne kadil, ne čital, pač pa se je pokoril stoletni, tisočletni judovski navadi; kajti visoko je cenil način življenja, katerega so vodili Judje že celih petnajsto let — a to kljub temu, da je bil visoko izobražen, zmeren ortodoks Jud.

Tedaj je vstopil generalov sluga Wodrig ter vprašal svetnika, dali bi kadil. Sluga je zatrjeval, da bi bilo njegovi ekscelenci zelo povšeč, ko bi hotel gospod svetnik sprejeti smodko.

Posnansky se je zasmejal: "Dobro, Wodrig. Sedaj ste se lahko prepričali, kako človek pozablja na najbolj važne stvari. Tu strnim v svojo knjigo in ves čas vem, da bi nekaj hotel — sedaj pa ste me vi spomnili." Ob teh besedah je izvekel iz žepa smodko.

Wodrig pa, sivolas mož, okroglega obraza in poštenega pogleda, je dejal: "Njega ekscelenca bo jako presenečen, ko bi videl, da kadite tu, gospod svetnik, svoje lastne smodke."

Dr. Posnansky se je zasmejal: "Vem, ekscelenca je jako gostoljuben človek. Kadiva pa iste smodke. Ker pa prejema on več plače nego jaz, se bom raje poslužil njegove smodke. Prinesite mi tedaj eno izmed onih brazilskih, ki imajo rudeč ovitek. Kako se že imenujejo? Mislim da, 'speca lepota.' Navadno spi lepota med trnjem, a upam, da ni v teh smodkah robidovega listja."

Stari sluga je prinesel podstavek s steklenico žganja in zabojček smodk. "Ne smem vsakomur postreči tako, kadar mora na ekscelenco čakati — na primer stotniku Fallasu, katerega ekscelenca ne more prebavljati — moramo se tedaj naučiti, da razločujemo," je čelbjal starec. "Ako se mi ne bi godilo tu tako dobro in me ne bi ekscelenca vedno nagovarjal, naj še ostanim, bi bil že zdavna šel domov. Šveda, gospod svetnik, star sem že in za starca, ki ima vsega dovolj doma, ni kaj lahko tu naokoli skakati in držati vse v redu. Sedaj ko se bliža poletje in ne bo treba neprestano kuriti peči, ne bo več tako hudo, vendar —" pri tem se je zamislil in po kratkem odmoru godrnjal: "vendar pa bi rad vedel in si ne morem

rem pojasniti, zakaj moramo pač prestajati vse to."

Doktor Posnansky je položil knjigo na kolena. "Da, gospod Wodrig, nihče ne more razumeti smisla temu. Kar je pa še bolj čudno je to, da je človek ustvarjen tako, da ne more prestati ne da bi iskal smisla v tem. Najti bi ga hoteli vi, jaz in tudi ljudje v knjigah. In če ne bo mogel človek izhajati brez tega, bo našel iz vsega nekega dne smisla ali pa bo smisel djal vanje, ako bo potreba."

Wodrig je premišljeval in nato dejal: "Čudno, da v vami tako lahko govorim o takih stvareh, z vami gospod svetnik, in z nadporočnikom Winfriedom in celo z njega ekscelenco — a nikakor ne z gospodi pastori. Ako pridete s svojimi težavami k vojaškemu kaplanu — in veste, da jih imamo na preostanjanje — vas pogledajo, kakor bi videli kuhanoribo, in dvignejo nad vašo glavo pismo in katekizem. Nato pa rečejo: 'Dvomiti je grešno.' Kaj pa naj stori človek? Pač mora dvomiti! Nekaj ni prav, gospod."

"Dragi gospod Wodrig, naši tovariši z ogrlico imajo težje delo, nego mi. Oni so navezani na pismo."

Wodrig pa je zmaljal z glavo. "Nekaj je narobe, pravim jaz, gospod, in tudi oni sami tako čutijo, ako so kaj vredni. Na primer: 'Ljubi svojega sovražnika' in strojnice in metali ognja in havvice ne spadajo prav lepo skup."

Gospod sodni svetnik je bil takten Jud in ni odgovoril. Na srečo mu tudi ni bilo treba o tem razpravljati, kajti začel se je prihajajoči avtomobil. "Mislim, da prihaja nekdo," je dejal ter položil smodko previdno na pepelnik. "Končala bova svoj pogovor vdrugič, gospod Wodrig."

"Da," je dejal Wodrig ter še vedno strmel v svetnika. "Želel pa bi, da me ne bi nazivali z gospodom: čutim, da lahko govorim z vami kakor mož z možem." Nato je odhitel iz sobe in po stopnicah, da odzame ekscelenci plašč.

Von Lychow je bil svež in vesel. Po kosilu je spal kake pol ure na postelji bataljonskega poveljnika in bi bil vsekakor prišel točno in za časa domov, da ni bila pot zaprta na križišču železnice po mali bencinski lokomotivi, ki je skočila iz tira. Zadovoljstva si je mel roke, ko je pripovedoval Posnanskemu o zmešnjavi, ki je nastala — ni pozabil pri tem povedati niti o zgovornosti voznikov in vestnosti vojaških železničarjev, ki so

V SPOMIN

druge obletnice smrti naše iskreno ljubljene in nikdar pozabljene soproge in mamic

JOSEFA MRGOLE

ki je za vedno zatisnila svoje mile oči 28. avgusta, 1930.

Le padaj, padaj solza nam, na grob umrle mamic; zaklad edini si bila, v življenja cvetju si odšla. Rešila misel vstaja nam, da draga zreš na nas z neba. Le prosil, prosil ti Boga, da združimo se pri njem vsi. Zalujoci:

Joseph Mrgole, sopro. Albina, Gracy, Joseph, Vilma in Walter, otroci.

Cleveland, O., 30. avgusta, 1932

malo pošast zopet spravili na tir. "Držal sem se bolj v ozadju," je pristavil smehljaje, "kajti prepričan sem, da ljudje moje stopnje razširjajo teror in strah in da niso v pomoč nikomur."

Sodni odvetnik si je vsekakor mislil, da ne bi smel prihod starejšega gospoda razširjati strahu in terorja, ako pa je temu v resnici tako, potem mora biti nekaj narobe "v državi." Vendar pa ni tega povedal. Češče je občeval z ekscelenco in je poznal take ljudi. Plemeniti stari pruski junker, ki je bil v službi skozi in skozi natančen, ni bil odgovoren za to, da je razširjal strah in teror. Pač pa bi se bil ekscelenca gotovo pristržno smejal, ko bi se bil Posnansky drznil ob razložiti mu, da smatra višje častnike kot nekaj nepotrebnega in nečloveškega in da vsiljujejo stopnje, moč, in že sam obstoj armad na sebi človeštvu mentalitetno kamene dobe. Tako je mislil Posnansky sam pri sebi, a sedaj ni bil čas, da bi to razlagal ekscelenci.

Ekscelenca je izjavil, da mu je v veselje, da je Wodrig Posnanskemu postregel s tako vestnostjo medtem, ko je bil prisiljen čakati nanj. Medtem je prinesel tudi Winfried kup papirjev. Iz predsobe so se podali v pisarno.

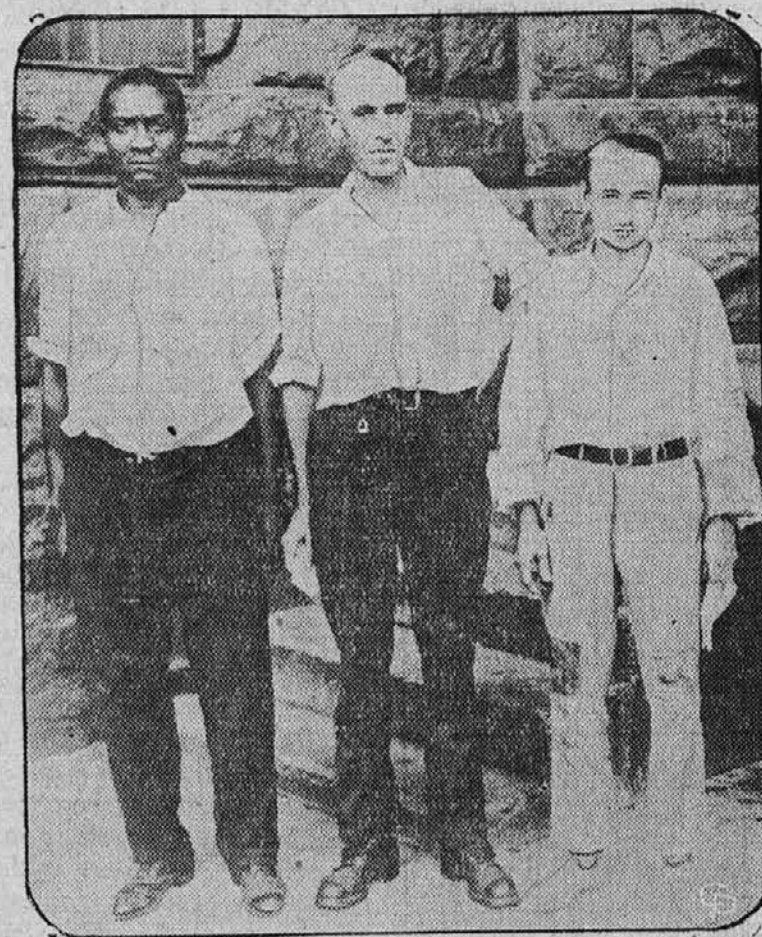
"Slučaj Bjuševa je jaseen," je pričel z uradnim glasom sodni svetnik. Vsi trije so sedli, si prižgali smodke in se kljub nastajajočemu mraku sklonili nad listinino, v katerih je bila odločena usoda človeškega bitja. "Slučaj Bjuševa je jaseen," je ponovil Posnansky medtem, ko je izvekel izmed papirjev neko listino. Krajevna policija je zaslegla ruskega pešca Ilijo Pavlo-

viča Bjuševa, od 67. pešpolka, kakih stošest kilometrov za fronto, v bližini Mervinska in sicer je spal v neki vili v predmestju. Priznal je, da se je potepal za fronto skozi več tednov s sicer verjetnim namenom, da najde pot do Vilne, a od tam v Antokol, kjer živi njegova mati. In ker je z nekakim ponosom priznal, da je prišel po noči od ruskih žičnih ovir do Mervinska (kar vsekakor ni v priznanje poljski žandarmeriji), ga ni mogla rešiti nobena okolnost. Stali smo pred slučajem, katerega omenja v svojem povelju vrhovno poveljstvo. Po nalogu tega povelja, se ima vsak ruski vojak, ki prekorači črto in se ne javi tekom treh dni najbližnjemu županu ali pa vojaškemu ali policijskemu poveljniku, postaviti pred vojno sodišče ter štiriindvajset ur po razsodbi kot ogleduh ustreliti."

Po tej razlagi so vsi trije sedeli tiho, a v glavah vseh treh je bilo eno ime: Schieffenzahn. "Za tem tiči Schieffenzahn," je končno dejal von Lychow. "On je jako občutljiv. Armada tam preko razpada, a on se je trdno odločil, da zagodi vso to vojno utrujenost, insubordinacijo. Vojaški svet, seveda! Hoče s korenino izdreti vse nosilce bacilov."

"Tako je," je pritrdil nadporočnik Winfried. "Vendar pa nisem gotov, dali se da v resnici tako postopati. Ako pa se da, ali je tudi pametno?" Von Lychow se je poigraval s papirji, ki so ležali pred njim na mizi. Nato je vzkliknil: "Dobri Bog, kak smisel je, govoriti sedaj o špijonstvu? Mar je hotel

(Dalje prihodnjič.)

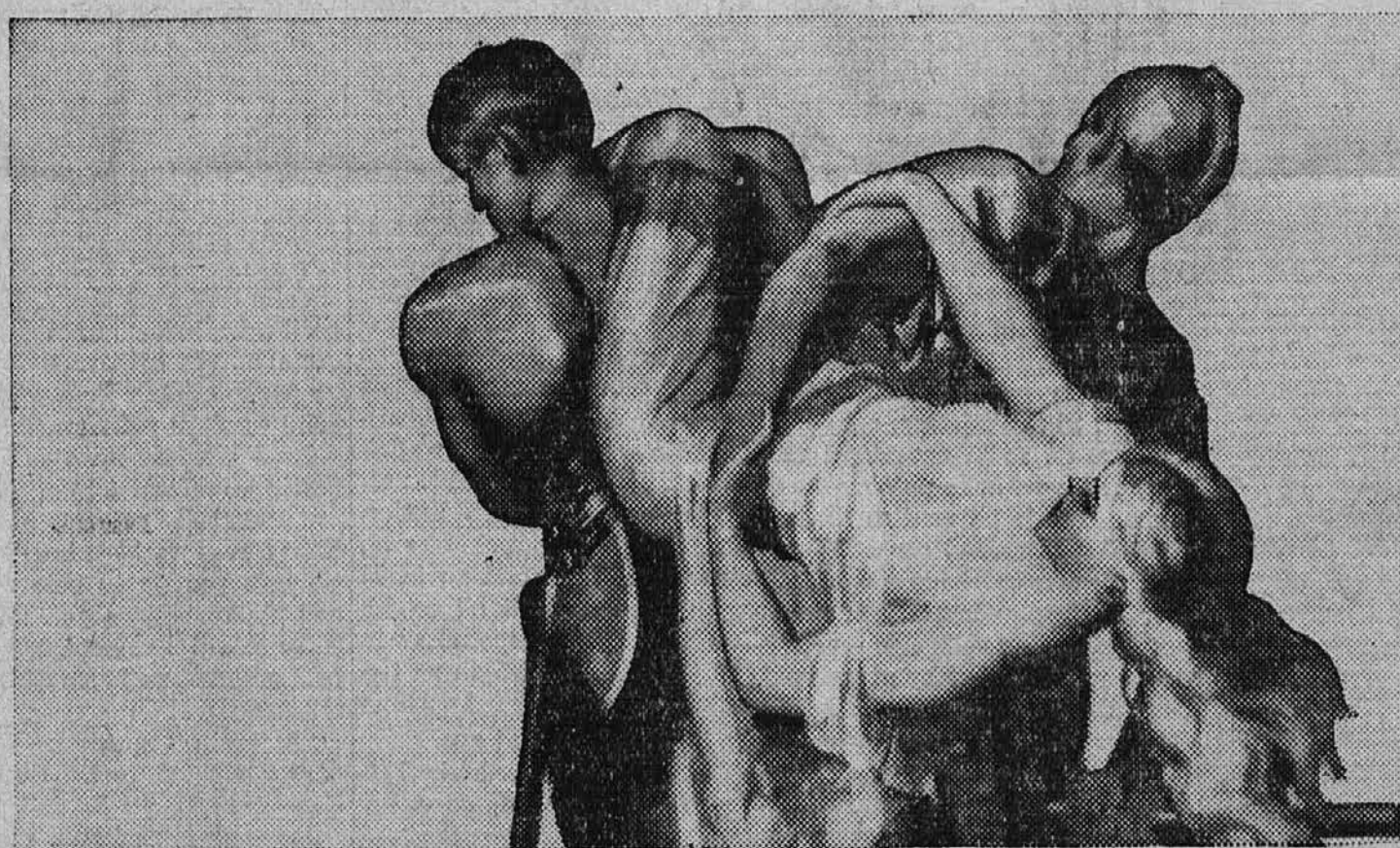

Porota v Washingtonu je obtožila te tri vojne veterane, da so krivi zadnjih nemirov v Washingtonu. Od leve proti desni so: Broadus Baulkner iz Kentuckya, John O. Olson iz Nebraska in Berhard McCloy iz Chicaga. Olson je dobil v zadnji svetovni vojni veliko vojaško odlikovanje za hrabrost.

Naznanilo

Želim naznaniti mojim klientom, da moj urad v Slovenskem narodnem domu bo zaprt do 6. septembra. To se tiče samo večernih ur, moj glavni urad na 902 Engineers Bldg. bo odprt kot navadno vsak dan.

JOHN L. MIHELICH, odvetnik.

"Narava v surovosti je redkokdaj MILA"

OPUSTOŠENJE PARIZA

"Narava v Surovosti" — po slavnem francoskem umetniku Luminais-u . . . navdahnjeno od divjaške neusmiljenosti neukročenih Nordijcev pri brezobzirnem zavzetju Pariza — 845 po Kr.

—in surov tobak nima mesta v cigaretah

Tega ni v Luckies . . . najmilejši cigareti kar ste jih kdaj kadili

MI kupujemo najboljši in najfinejši tobak na celem svetu — toda s tem še ni povedano, zakaj ljudje vsepovsod smatrajo Lucky Strike za najmilejšo cigareto. Dejstvo je, da nikdar ne pregledamo resnice, da je "Narava v Surovosti

Redkokdaj Mila" — zato je temu finemu tabaku po primernem staranju in miljenju dana dobrota onega Lucky Strike čistilnega procesa, ki je opisan z besedami — "It's toasted." Zato pravijo ljudje v vsakem mestu, trgu in vasi, da so Luckies tako mile cigarete.

"It's toasted" Ta zavojček milih Luckies

"Ako mož napiše knjigo, ako ima boljše pridigo ali če nepravilno mišlino kakor njegov sosed, bo svet napravil izbojeno pot do njegovih vrat, četudi zgradi svojo hišo v gozdu."

RALPH WALDO EMERSON.

Ali ne pojasni to, zakaj je širni svet sprejel in odobril Lucky Strike?

Copyright, 1932, The American Tobacco Co.